

Manual for brug af fuldkornslogo

Bestyrelsen for fuldkornspartnerskabet har den 19/12- 2008 godkendt manualen.

Kapitel 1: Retningslinier for hvordan personer, virksomheder, organisationer m.v. opnår ret til at bruge fuldkornslogoet, herunder de økonomiske vilkår

Retningslinjerne skal give mulighed for, at fuldkornslogoet og dermed budskabet om at spise mere fuldkorn kommer bredt ud til befolkningen. Tillige skal retningslinjerne styre anvendelsen af logoet således, at fuldkornslogoets ægthed, lødighed og budskabets troværdighed bevares.

1.1 Fuldkornslogoet

Til brug for fuldkornskampagnen er der udarbejdet et logo. Logoet er varemærkeregistreret i Fødevarestyrelsen, og Fuldkornspartnerskabet. Kampagnesekretariat står for administrationen af logoet.

1.2 Partnernes brug af fuldkornslogoet

Partnerne bag fuldkornspartnerskabet er listet på www.fuldkorn.dk. Partnerne må frit bruge fuldkornslogoet i henhold til de beskrevne design- og retningslinjer indeholdt i denne manual.

1.3 Andres brug af fuldkornslogoet

Producenter, organisationer og andre med interesse kan få adgang til brug af logoet mod at betale et deltagerbidrag. Bidraget giver mulighed for at anvende fuldkornslogoet på produkter, emballage, pjecer, hjemmesider, brevpapir, annoncer m.v. efter de retningslinier, som er beskrevet i manualen.

Generisk eksponering af fuldkornslogoet (se også 1.5) og redaktionel omtale af logoet kræver ikke deltagerbidrag. Fuldkornspartnerskabets sekretariat rådgiver gerne omkring dette.

1.4 Partnerskabsaftale og deltagerbidrag

Alle producenter, organisationer og andre med interesse, der har indgået en skriftlig aftale og er godkendt af fuldkornspartnerskabet, kan tilslutte sig en partnerskabsaftale, samt anvende logoet fra kampagneperiodens start.

Aftalen skal være underskrevet og indsendt til kampagnesekretariatet, før logoet kan tages i anvendelse. Indsendes til info@fuldkorn.dk.

For at blive tilsluttet aftalen betales et deltagerbidrag på 50.000 kr./år, der samtidig dækker fuldt partnerskab i fuldkornspartnerskabet. Aftalen om deltagelse i kampagnen, brug af logo og deltagerbidrag tegnes for 2 år, med ét års opsigelse, med mindre andet aftales.

Der betales ét deltagerbidrag pr. producent, organisation eller andre, der ønsker at anvende logoet. Dette uanset hvor mange produktkategorier logoet ønskes anvendt på, og hvor mange butikker, arbejdspladser mv. som serviceres af producenten eller organisationen.

1.5 Generisk eksponering

Detailhandelskæder, butikker, bagere, restauranter, kantiner og andre kan vederlagsfrit anvende logoet i forbindelse med generisk markedsføring af fuldkornsprodukter i butikker, tilbudsaviser, annoncer og lignende.

En vigtig forudsætning for anvendelse af logoet til generisk markedsføring er, at det ikke er vildledende. Det betyder, at man f.eks. skal have produkter i butikken/på disken, som har en ernæringsprofil og et fuldkornsindhold i henhold til kravene til logoet. F.eks. kan kantiner og restauranter anvende logoet på buffeten, disk eller menukort ud for fuldkornsprodukter, der lever op til kravene for brug af logoet.

Desuden skal kravene til design overholdes. De specifikke retningslinjer til design findes på www.fuldkorn.dk - for partnere. Fuldkornssekretariatet rådgiver gerne om den praktiske anvendelse.

Kravet om generisk markedsføring betyder, at logoet ikke må anvendes til markedsføring af et eller flere varemærker, en eller flere virksomheder eller varer fra et bestemt land. Der er udarbejdet særskilte retningslinier for, hvor logoet kan anvendes – fx. produkter, opskrifter m.v. (se kapitel 2 og 3).

1.6 Kontrol med fuldkornslogoet

Den statslige kontrol med logoet foretages af Fødevareregionerne som led i den sædvanlige og løbende kontrol med bl.a. mærkning og behandling af enkeltsager, der måtte blive anmeldt.

1.7 Fratagelse af ret til brug af fuldkornslogoet

Fuldkornspartnerskabets sekretariat vedligeholder på hjemmesiden www.fuldkorn.dk en oversigt over parter med partnerskabsaftaler. Uretmæssig anvendelse af logoet i henhold til kapitel 2 i logomanualen giver fuldkornspartnerskabets sekretariat mulighed for at fratage parter med partnerskabsaftale retten til anvendelse af logoet.

Kapitel : 2. Retningslinier for brug af fuldkornslogoet

2.1 Formål med brugen af fuldkornslogoet

For partnerne, der står bag partnerskabet, er formålet med brugen af fuldkornslogoet at udbrede kendskabet til logoet og sloganet "Vælg fuldkorn først". Herudover skal viden om fuldkorn øges mere generelt. Baggrunden for fuldkornslogoet er Fødevarestyrelsens officielle anbefaling formuleret i de 8 kostråd:

Spis kartofler, ris eller pasta og fuldkornsbrød - hver dag

Vælg fuldkorn først, når du spiser morgenmadsprodukter, brød, ris eller pasta. Spis mindst 75 gram fuldkorn om dagen, fx 1 portion havregryn og 1-2 skiver rugbrød.

Spis gerne kartofler hver dag. Varier fx med fuldkornsris eller fuldkornspasta et par gange om ugen.

Det overordnede mål for fuldkornspartnerskabets arbejde er formuleret i partnerskabets vision og mission:

Vision:

Partnerskabet fremmer folkesundheden ved at få danskerne til at spise mere fuldkorn.

Mission:

Partnerskabet øger tilgængeligheden af fuldkornsprodukter og udbreder kendskabet til fuldkorns gavnlige virkning.

Fuldkorns anbefalingen er blot en af flere kostanbefalinger, og i kommunikationen af logoet er det vigtigt, at man ikke kommer i modstrid med de øvrige kostanbefalinger. Retningslinjerne i kapitel 2, 3 og 4 skal sikre dette. Herudover skal retningslinjerne sikre, at fuldkornslogoet bevarer troværdigheden.

Fuldkornslogoet skal gøre det nemt for forbrugerne at vælge produkter, der har et højt fuldkornsindhold (under forudsætning af en ernæringsrigtig profil). Fuldkornslogoet har desuden den funktion, at det er det synlige sammenkædende element for en række forskellige aktiviteter inden for rammerne af partnerskabet.

2.2 Anvendelsesmæssige kriterier

Konteksten, som logoet præsenteres i, skal være i overensstemmelse med formålet med logoet og må ikke vildlede eller forvirre befolkningen.

Logoet må kun præsenteres i en kontekst, hvor det indgår naturligt. Dvs. fx informations- og undervisningsmateriale, der har til formål at oplyse om sund mad, indkøb, opbevaring, tilberedning og valg af produkter med højt fuldkornsindhold. Øvrig tekst, tale, billeder og illustrationer – for eksempel af andre produkter - skal understøtte budskabet om fuldkorn og være i overensstemmelse med logoet.

Logoet kan også indgå i kampagner, der er i overensstemmelse med den overordnede vision for partnerskabet – som er at fremme folkesundheden ved at få danskerne til at spise mere fuldkorn.

Logoet må bruges i alle typer kampagnemateriale, fx videoer, radio/tv-programmer, internet, aviser og dagblade, plakater, pjecer og andre publikationer.

For anvendelse på etiketter på færdigpakkede varer og i forbindelse med opskrifter, se særlige retningslinjer herfor under punkterne 1.3, 2.3, 2.4, 2.5 samt i kapitel 3.

Brugen af logoet i forbindelse med varer og produkter må ikke give indtryk af, at det enkelte produkt eller et bestemt mærke anbefales frem for andre fuldkornsprodukter, der også bærer fuldkornslogoet.

2.3 Krav til produkter, der bærer fuldkornslogoet

Helt overordnet er det vigtigt, at de produkter, der bærer fuldkornslogoet, bidrager til billedet af et troværdigt logo, som er garant for sunde fuldkornsprodukter.

Kategorien fuldkornsprodukter dækker følgende produkter:

- Mel, gryn og ris
- Brød
- Knækbrød
- Morgenmadscerealier
- Pasta og nudler

Krav til fuldkornsindhold i produkter med fuldkornslogoet:

- Mel, gryn og ris: 100% fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS)
- Brød: Mindst 50 % fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS) og mindst 30 % fuldkorn regnet som QUID. Begge dele skal være opfyldt.
- Knækbrød: Mindst 60% fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS)
- Morgenmadscerealier: Mindst 60% fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS)
- Pasta og nudler (uden fyld): Mindst 60% fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS)

% fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS) =
mængden af tørstof fra fuldkornsingredienser
 den totale mængde tørstof i produktet

Fuldkorn defineres som hele kernen af korn/cerealier (kerne, endosperm og klid); kernen kan være formalet, knækket eller lignende, men bestanddelene skal, for de respektive cerealier, indgå i samme forhold som i den intakte kerne.

Cerealier defineres som hvede, spelt, rug, havre, byg, majs, ris, hirse og durra og andre Sorghum-arter.

Øvrige krav til produkter med fuldkornslogoet:

For at sikre, at fuldkornslogoet ikke anvendes på ernæringsmæssigt underlødige produkter, er det en forudsætning for at kunne bære fuldkornslogoet, at produkterne overholder krav til indholdet af fedt, sukker, kostfiber og salt, som svarer til den bedste kategori i det til enhver tid gældende officielle ernæringsmærke, med udgangspunkt i det fælles nordiske Nøglehulsmærke fra 1.1.2009.¹

Nedenfor er givet en oversigt over krav til indhold af fuldkorn og andre næringsstoffer for produkter, der kan bære fuldkornslogoet:

Produktgruppe	Fuldkorn	Øvrige vilkår
Mel, gryn og ris	100% fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS)	- kostfiber mindst 6 g/100 g (mht. fuldkornsris: se fodnote 1)
Brød	Mindst 50 % fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS) og mindst 30 % fuldkorn regnet som QUID. Begge dele skal være opfyldt.	- fedt højst 7 g/100 g - sukkerarter totalt højst 5 g/100 g - natrium højst 0,5 g/100 g - kostfiber mindst 5 g/100 g
Knækbrød	Mindst 60% fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS)	- fedt højst 7 g/100 g - sukkerarter totalt højst 5 g/100 g - natrium højst 0,5 g/100 g - kostfiber mindst 6 g/100 g
Morgenmadscerealier	Mindst 60% fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS)	- fedt højst 7 g/100 g - renfremstillede sukkerarter højst 10 g/100 g - sukkerarter totalt højst 13 g/100 g - natrium højst 0,5 g/100 g - kostfiber mindst 6 g/100 g
Pasta og nudler (uden fyld)	Mindst 60% fuldkorn regnet på produktets tørstof (% TS)	- natrium højst 0,04 g/100 g beregnet ud fra produktets tørstof - kostfiber mindst 6 g/100 g beregnet ud fra produktets tørstof

¹ Fuldkornsris vil dog kunne anvende fuldkornslogoet, uanset at produktet ikke kan nøglehulsmærkes pga. kravet om mindst 6 gram kostfiber/100 gram (det naturlige indhold af kostfiber i fuldkornsris ligger på 2-3 gram/100 gram).

Produkter, der bærer logoet, må ikke give indtryk af at være anbefalet eller godkendt af de organisationer, virksomheder eller myndigheder, der står bag logoet. Organisationer, virksomheder eller myndigheder bag fuldkornsanbefalingen må derfor ikke omtales på emballage og reklamer m.v. uden forudgående skriftlig tilladelse.

I tillæg til logoet kan der på produktets forside suppleres med en procentangivelse af fuldkornsindholdet i det færdige produkt. Procentangivelsen skal være den procentvise indgående mængde fuldkorn i forhold til færdigvaren (QUID).

Det vil sige, at logoet eksempelvis ikke må optræde sammen med en fuldkornsangivelse, der angiver fuldkornsindholdet som procent af produktets indhold af mel/korn, hvis produktet også indeholder andre ingredienser. Det er for eksempel ikke tilladt at skrive "50 % af melet er fuldkorn" på et brødprodukt med fuldkornslogo.

På bagsiden (eller forsiden) af produkterne skal følgende formulering optræde:

"Fødevarestyrelsen anbefaler mindst 75 gram fuldkorn om dagen som en del af en varieret kost. Produktet indeholder X gram fuldkorn pr. 100 gram".

Denne mængdeangivelse skal følge QUID-reglerne, dvs. angives som den indgående mængde fuldkorn beregnet i forhold til færdigvaren jf. ovenstående. I tillæg hertil kan producenterne frivilligt angive fuldkornsindhold pr. portion. Eller fuldkornsindholdet regnet på produktets tørstof (% TS).

Ovennævnte mærkningskrav gælder færdigpakkede produkter.

For ikke færdigpakkede produkter til salg over disk hos bagere og lignende gælder, at det ved eksponering af fuldkornslogoet skal fremgå klart og tydeligt for forbrugerne

- Hvilke produkter, der lever op til kravene i fuldkornslogoet,
- Hvilken mængde fuldkorn de enkelte produkter indeholder (x gram fuldkorn per 100 gram)

Formuleringen "Fødevarestyrelsen anbefaler mindst 75 gram fuldkorn om dagen som del af en varieret kost" skal også være synlig i butikken.

Det kan for eksempel opfyldes ved ophængning af en plakat, hvor produktnavne og mængdeangivelse (x gram fuldkorn per 100 gram) påføres for hvert produkt, der kan leve op til kravene til fuldkornslogoet, og hvor anbefalingen om de 75 gram fuldkorn også er angivet. Fuldkornpartnerskabets sekretariat har udviklet en plakat til bagerbutikkerne, der kan rekvireres via fuldkornpartnerskabets sekretariat.

2.4 Færdigretter o.l.

Færdigpakkede færdigretter o.l., der er omfattet af grp. 14-17 i Nøglehulsmærket, kan mærkes med fuldkornslogoet, hvis den pågældende rets indhold af cerealiebaserede komponenter lever op til ernæringskravene i fuldkornslogoet – for eksempel fuldkornspasta i en færdigpakket lasagne. Og retten i øvrigt lever op til ernæringskravene for tilsvarende ret i det fælles nordiske Nøglehulsmærke (se bilag 1). Hvad angår kravet om mærkning henvises til pkt. 2.3.

2.5 Opskrifter

Logoet kan anvendes i forbindelse med opskrifter for fuldkornsprodukter (jf. pkt. 2.3), hvis opskriften gælder et brød/et produkt, som lever op til kravene i fuldkornslogoet.

Logoet kan anvendes i forbindelse med opskrifter på retter, der er omfattet af grp. 14-17 i Nøglehulsmærket, hvis den pågældende rets indhold af cerealiebaserede komponenter lever op til kravene i fuldkornslogoet, og hvis retten i øvrigt lever op til ernæringskravene for tilsvarende ret i det fælles nordiske Nøglehulsmærke.

2.6 Restauranter og kantiner

Restauranter og kantiner kan gøre brug af logoet til generisk fremme af indtaget af fuldkorn.

Logoet kan anvendes på buffet, disk eller menukort ud for fuldkornsprodukter, der lever op til kravene for brug af logoet. Eller ud for retter, hvor de cerealiebaserede komponenter lever op til kravene i fuldkornslogoet, se 2.3 og 2.5. Og retten i øvrigt lever op til ernæringskravene for færdigretter i det fælles nordiske Nøglehulsmærke – se bilag 1.

Kapitel 3. Retningslinier for angivelse af fuldkornsindhold på fuldkornsmærkede produkter

3.1 Afgrænsning i forhold til Kommissionens anprisningsforordning

Fuldkornslogoet indeholder en officiel kostanbefaling og kan derfor bruges i forbindelse med et konkret produkt.

Når fuldkornslogoet anvendes i forbindelse med et konkret produkt må der på grund af EU's anprisningsforordning **ikke** suppleres med tekst og/eller illustrationer, som direkte eller indirekte nævner/henviser til sammenhænge til sygdomsreduktion eller indikerer, at fuldkorn er sundt i hverken generelle eller specifikke termer.

Det er vigtigt at overholde disse retningslinier og leve op til intentionerne bag for at undgå overtrædelser af reglerne om ernærings- og sundhedsanprisinger. Ved tvivl om konkret tekst/anprisning kan den lokale Fødevareregion kontaktes for rådgivning.

Det er brugerne af fuldkornslogoet, der er ansvarlige for, at den tekst i relation til fuldkornslogoet, der benyttes i forbindelse med markedsføring af produkter m.v., og indholdet af fuldkorn i produktet stemmer overens med fødevarerlovgivningen og anprisningsreglerne.

I det følgende gives nogle eksempler på, hvornår man **ikke** må bruge logoet:

- "Fuldkorn giver et sundt hjerte". Her kædes produkterne sammen med sygdom. Dette må ikke ske i tilknytning til eller på de enkelte produkter/fødevarer.
- "Fuldkorn i rugbrød er det bedste". Her fremhæves en produktkategori over en anden. Dette er ikke i overensstemmelse med brugen af logoet
- Udsagn som "[Navnet på en sundhedsorganisation – fx Diabetesforeningen] anbefaler befolkningen at spise fuldkorn" er muligt i henhold til anprisningsreglerne, men inden for fuldkornspartnerskabet kræver det en skriftlig tilladelse at nævne organisationer og myndigheder ved navn, jf. pkt. 2.3).

Kapitel 4. Designmæssige og tekniske krav i forbindelse med anvendelsen af logo

4.1 Krav

Designmæssige og tekniske krav i forbindelse med anvendelsen af logoet medsendes i forbindelse med overdragelse af logoet. Når en aftale om anvendelse er på plads, udleverer fuldkornspartnerskabets sekretariat brugernavn og password, så de nødvendige filer med fuldkornslogoet kan hentes via www.fuldkorn.dk.

4.2 Ikrafttræden

Logomanualen træder i kraft 1. januar 2009.

Kontaktadresser

Fuldkornspartnerskabets sekretariat
C/O Kræftens Bekæmpelse
Kræftens Bekæmpelse
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 30 38 15 36
E-mail: info@fuldkorn.dk

Bilag 1

Krav til færdigretter o.l., som må benytte Nøglehulsmærket

- jf. produktgruppe 14-17 i bilag til bekendtgørelse om anvendelse af Nøglehulsmærket :

<p>14. Færdigretter, som ikke er omfattet af produktgrupperne 15, 16 og 17, og er beregnet til at skulle udgøre et hovedmåltid, og som indeholder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 400-750 kcal (1670-3140 kJ) per portion og - mindst 25 g rodfrugter, bælgfrugter (undtagen jordnødder) og andre grønsager og/eller frugt og bær (eksklusive kartofler) pr. 100 g produkt. 	<p>højst 30 % af energiværdien må stamme fra fedt. Hvis produktet indeholder fisk med et fedtindhold over 10 %, må højst 40 % af energiindholdet i produktet stamme fra fedt, dog må det fedt, som ikke kommer fra fisk højst udgøre 10 g per portion</p> <p>renfremstillede sukkerarter højst 3 g/100 g natrium højst 0,4 g/100 g</p>
<p>15. Madtærter (ikke desserttærter), piroger og pizzaer baseret på cerealier og som indeholder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mindst 250 kcal (1050 kJ) per anvist portion, og - mindst 25 g rodfrugter, bælgfrugter (undtagen jordnødder) og andre grønsager og/eller frugt og bær (eksklusiv kartofler) pr. 100 g produkt. Desuden skal cerealiedelen indeholde mindst 15 % fuldkorn regnet på cerealiedelens tørstofindhold. 	<p>højst 30 % af energiværdien må stamme fra fedt</p> <p>Renfremstillede sukkerarter højst 3 g/100g natrium højst 0,5 g/100 g</p>
<p>16. Smørrebrød, sandwich, wraps og lignende produkter, baseret på cerealier, og som indeholder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mindst 250 kcal (1050 kJ) per portion, og - mindst 25 g rodfrugter, bælgfrugter (undtagen jordnødder) og andre grønsager og/eller frugt og bær (eksklusiv kartofler) pr. 100 g produkt. Desuden skal cerealiedelen indeholde mindst 25 % fuldkorn regnet på cerealiedelens tørstofindhold. 	<p>højst 30 % af energiværdien må stamme fra fedt</p> <p>renfremstillede sukkerarter højst 3 g/100g natrium højst 0,4 g/100</p>
<p>17. Supper (færdige produkter og tørsupper efter tilberedning, der følger producentens anvisning), og som indeholder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mindst 150 kcal (625 kJ) per portion, og - mindst 25 g rodfrugter, bælgfrugter (undtagen jordnødder) og andre grønsager og/eller frugt og bær (eksklusive kartofler) pr. 100 g færdigt produkt. 	<p>højst 30 % af energiværdien må stamme fra fedt</p> <p>renfremstillede sukkerarter højst 3 g/100 g natrium højst 0,4 g/100 g</p>